

Sygn. akt VI Gz 81/19

POSTANOWIENIE

Dnia 17 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki (spr.)

Sędziowie: SO Barbara Frankowska

SO Anna Harmata

Protokolant: asystent sędziego Joanna Gołąbek

po rozpoznaniu w dniu 17 kwietnia 2019 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

w postępowaniu upadłościowym upadłego M. D. - osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej

w przedmiocie ustalenia planu spłaty

na skutek zażalenia wierzyciela (...) 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. na postanowienie Sądu Rejonowego w Rzeszowie Wydziału V Gospodarczego z dnia 19 grudnia 2018 r., sygn. akt V GUp 224/17

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie przekazując sprawę Sądowi Rejonowemu w Rzeszowie do dalszego prowadzenia, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Rzeszowie ustalił w pkt I następujący plan spłaty upadłego M. D. w następujących kwotach na rzecz poszczególnych wierzycieli:

- 1) Bank (...) S.A. - 91,00 zł.;
- 2) Skarb Państwa – Naczelnik Pierwszego Urzędy Skarbowego w O. - 20,00 zł.;
- 3) (...) Bank S.A. – 4.000,00 zł.;
- 4) Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa im. F. S. w G. – 1.600,00 zł, płatnych w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia; pozostałą część wierzytelności powstałych przed ogłoszeniem upadłości umorzył (pkt II); ustalił wynagrodzenie Syndyka Masy Upadłości w osobie K. C. w wysokości 3.500,00 zł. + VAT (pkt III).

Uzasadniając powyższe rozstrzygnięcie Sąd I instancji wskazał, że postanowieniem z dnia 13 września 2017 r. została ogłoszona upadłość M. D.. Upadły posiadał czterech wierzycieli. W postępowaniu Syndyk Masy Upadłości sporządził i przedłożył do akt sprawy listę wierzytelności, która postanowieniem z dnia 10 maja 2018 r., została zatwierdzona przez Sędziego Komisarza. Na podstawie informacji zawartych we wniosku z dnia 17 maja 2018 r., oraz wyjaśnieniach

złożonych na rozprawie w dniu 19 grudnia 2018 r. Sąd ustalił, że Upadły jest osobą samotną, nie posiadającą żadnego majątku. Mieszka wraz z ojcem i matką w ich domu. Aktualnie pracuje w (...) Sp. z o.o. z/s w O. jako przedstawiciel handlowy i zarabia 2400,00 zł. netto. Ponadto Upadły leczy się na schizofrenię, a także płaci alimenty na syna, w związku z czym wydaje na lekarstwa i alimenty 550 zł. Upadły opłaca także lekcje perkusji dla syna w kwocie 120 zł oraz ponosi koszty związane z utrzymaniem mieszkania, rachunki za Internet, telefon, telewizję, wydatki bieżące, wyżywienie, odzież dla siebie i syna, kieszonkowe dla syna i opłaty szkolne w wysokości 1.600 zł. Łącznie wydatki upadłego wynoszą 2. 270,00 zł.

Pismem z dnia 03 grudnia 2018 r. Syndyk Masy Upadłości poinformował Sąd, że w masie upadłości pozostaje kwota 9.996,18 zł (dowód k. 63-65 akt sprawy V GUp 224/17).

Z uwagi na sytuację majątkową i osobistą, możliwości zarobkowe Upadłego oraz jego współpracę z Syndykiem, Sąd uznał, że należy ustalić plan spłaty, a pozostałą część wierzytelności powstałych przed ogłoszeniem upadłości umorzyć. Schorzenie Upadłego (schizofrenia) pozwala dojść do wniosku, że nie można w sposób pewny przyjąć, że będzie on w stanie podjąć pracę pozwalającą na spłatę wierzycieli.

Mając na uwadze treść art. 491¹⁴ i ust. 1 p.u. oraz art. 491¹⁵ ust. 1 pu oraz zważywszy na wysokość zadłużenia Upadłego oraz kwotę pozostałą w masie upadłości, Sąd ustalił planu spłaty. Ustalając wysokość poszczególnych kwot do spłaty w ramach w/w planu, Sąd brał pod uwagę kwoty wierzytelności przysługujących poszczególnym Wierzycielom ujętym na listach wierzytelności, przyjmując, że spłata wierzytelności dla poszczególnych Wierzycieli w ramach kwoty pozostałej w masie upadłości, nie wpłynie ujemnie na życie i utrzymanie Dłużnika. Podstawą rozstrzygnięcia zawartego w pkt III był przepis art. 491⁹ pr. up.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł wierzyciel: (...) 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. zaskarżając je w całości i podnosząc następujące zarzuty:

I. naruszenie przepisów postępowania., które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj.

1) art. 232 k.p.c. w związku z art. 207 k.p.c., poprzez brak przeprowadzenia przez Sąd I instancji z urzędu dowodu, którego przedmiotem są fakty mające istotne znaczenie dla przedmiotowej sprawy, tj.:

- wysokość wydatków ponoszonych przez Upadłego w skali jednego miesiąca na: zakup odzieży dla syna, kieszonkowe dla syna i opłaty szkolne, co spowodowało brak ustalenia przez Sąd I instancji łącznej wysokości miesięcznych wydatków upadłego związanych tylko i wyłącznie z zaspokajaniem przez Upadłego potrzeb syna, na którego Upadły i tak uiszcza regularnie alimenty, co spowodowało brak możliwości zweryfikowania czy ponoszenie tak wysokich wydatków przez Upadłego na rzecz syna, w sytuacji w której syn zamieszkuje wraz z matką obowiązującą także do zaspokajania potrzeb dziecka jest rzeczywiście celowe i zasadne w sytuacji ogłoszonej upadłości;

- wysokość miesięcznych wydatków Upadłego z tytułu korzystania z Internetu, telefonu i telewizji oraz zakupu żywności, odzieży, środków higieny osobistej, co z kolei spowodowało brak możliwości zweryfikowania czy ponoszenie wydatków

2) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę przez Sąd I instancji materiału dowodowego zebranego w sprawie, polegającą na:

- uznaniu przez Sąd I instancji za zasadne ponoszenie przez Upadłego obok świadczenia alimentacyjnego na rzecz małoletniego syna w wysokości 450 zł miesięcznie, także wydatków na zakup odzieży dla syna, kieszonkowe dla syna, opłat szkolnych, opłat za lekcje gry na perkusji, podczas gdy syn Upadłego nie zamieszkuje z nim, a wraz z matką, obowiązującą także do zaspokajania potrzeb dziecka;

- braku dokonania przez Sąd I instancji porównania miesięcznej wysokości dochodów i wydatków Upadłego, mimo iż po pokryciu wszystkich wydatków pozostaje mu do dyspozycji kwota 130 zł miesięcznie, którą Upadły z powodzeniem mógłby przeznaczyć na zaspokojenie wierzycieli;

3) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wskazania przez Sąd I instancji w uzasadnieniu postanowienia dowodów, na których Sąd się oparł uznając, iż sytuacja Upadłego nie pozwala na ustalenie planu spłaty wierzycieli na okres 36 miesięcy;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 491¹⁵ ust. 4 w zw. z art. 491¹⁵ ust. 1 ustawy oraz w zw. z art. 2 ust. 2 ustawy — Prawo upadłościowe poprzez ustalenie iluzorycznego planu spłaty wierzycieli sprowadzającego się jedynie do podziału w jego ramach środków zgromadzonych na dzień orzekania w masie upadłości M. D., co godzi w dyspozycję przepisu, iż postanowienie o ustaleniu planu spłaty wierzycieli określa warunki spłaty zobowiązań niewykonanych w toku postępowania upadłościowego na podstawie planów podziału oraz narusza zasadę dążenia do zaspokojenia roszczeń wierzycieli w jak najwyższym stopniu;

- naruszenie przepisu art. 491¹⁶ ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe poprzez jego zastosowanie w przedmiotowej sprawie i błędne przyjęcie, że sytuacja Upadłego w sposób oczywisty wskazuje, że nie byłby on zdolny do dokonania jakichkolwiek wpłat w ramach planu spłaty wierzycieli przez okres 36 miesięcy;

Na podstawie podniesionych zarzutów wierzyciel wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego, o zasądzenie których od upadłego na rzecz wierzyciela wniósł według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie wniesione przez wierzyciela podlegało uwzględnieniu.

Stosownie do regulacji art. 2 ust. 2 p.u.n. postępowanie upadłościowe wobec osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej należy prowadzić tak, aby umożliwić umorzenie zobowiązań upadłego niewykonanych w postępowaniu upadłościowym, a jeśli jest to możliwe - zaspokoić roszczenia wierzycieli w jak najwyższym stopniu.

Chociaż więc pierwszoplanowym celem tzw. upadłości konsumenckiej jest oddłużenie osoby fizycznej, to jednak przy zachowaniu słusznych praw wierzycieli, tak aby nie pozbawiało ono dłużnika w przyszłości motywacji do zwiększonej staranności. Zasadą jest zatem, że umorzenie zobowiązań upadłego będącego konsumentem powinno zostać poprzedzone próbą spłacenia przynajmniej części zadłużenia. Tak więc Sąd winien brać pod uwagę nie tylko interesy upadłego lecz również wierzycieli.

W świetle art. 491¹⁵ ust. 4 Pr. Upadłościowe ustalając plan spłaty wierzycieli, sąd bierze pod uwagę możliwości zarobkowe upadłego, konieczność utrzymania upadłego i osób pozostających na jego utrzymaniu, w tym ich potrzeby mieszkaniowe, wysokość niezaspokojonych wierzytelności i realność ich zaspokojenia w przyszłości.

W niniejszej sprawie ustalony przez Sąd Rejonowy plan spłaty zakłada jednorazową spłatę wierzycieli przez Upadłego wyłącznie ze środków zgromadzonych w masie upadłości pozostałych po pokryciu kosztów postępowania upadłościowego. Pozostałe niezaspokojone zobowiązania Upadłego powstałe przed dniem ogłoszenia upadłości zostały przez Sąd Rejonowy umorzone. Plan spłaty nie zakłada więc jakiegokolwiek spłaty z bieżących dochodów osiągniętych przez Upadłego. Jak z powyższego wynika ustalając ten plan spłaty Sąd Rejonowy założył, że Upadły nie jest w stanie wygospodarować żadnych środków z bieżąco osiągniętych dochodów celem spłaty wierzycieli.

Analiza akt postępowania oraz uzasadnienia zaskarżonego postanowienia prowadzi do wniosku, że stan faktyczny sprawy odnośnie kryteriów wskazanych w art. 491¹⁵ ust. 4 Pr. Up. nie został należycie ustalony. Słusznie zarzuca wierzyciel, że Sąd I instancji jedynie ogólnie określił wysokość i rodzaj miesięcznych wydatków Upadłego (wskazane zbiorczo na kwotę 1.600 zł) bez ustalenia wysokości poszczególnych wydatków. Nie zostało też wyjaśnione w jakiej konkretnie wysokości wydatki Upadły - w ramach tej kwoty - ponosi na siebie, a w jakiej na syna, na którego niezależnie od tego regularnie uiszcza alimenty i zajęcia dodatkowe gry na perkusji. Powyższe ma znaczenie o tyle istotne, że uniemożliwia weryfikację tych wydatków pod kątem celowości, zasadności i niezbędności do czego Sąd Rejonowy jest zobligowany ustalając plan spłaty. W zakresie wydatków na syna w zakresie szerszym niż alimenty należy wskazać, że w sytuacji kiedy oboje rodziców sprawują władzę rodzicielską nad dzieckiem oboje powinni partycypować w kosztach jego utrzymania. W niniejszej sprawie nie zostało uzasadnione dlaczego wyłącznie na Upadłym miałyby spoczywać obowiązek ponoszenia kosztów utrzymania małoletniego syna. Z kolei odnośnie wydatków związanych z utrzymaniem Upadłego Sąd winien dokonać oceny czy mają one charakter niezbędny. Mamy bowiem do czynienia z sytuacją ogłoszonej upadłości konsumenckiej, a postępowanie oddłużeniowe w fazie realizacji nie służy zapewnieniu dłużnikowi dotychczasowego poziomu życia. W zamian za to, dłużnik zyskuje możliwość oddłużenia i umorzenie - po wykonaniu planu spłaty - niezaspokojonych zobowiązań powstałych przed ogłoszeniem upadłości. Zatem okoliczność, że Upadły deklaruje ponoszenie wydatków w określonej wysokości, w związku z zaspokajaniem potrzeb swoich i syna nie oznacza jeszcze, że wszystkie z tych wydatków kwalifikować się będą jako celowe i niezbędne. Mieć należy na względzie, że ustalając plan spłaty trzeba zapewnić Upadłemu raczej utrzymanie na poziomie minimalnym niż przeciętnym. Odnosząc się kolejno do przesłanki możliwości zarobkowych upadłego, wątpliwości budzi -- ustalenie Sądu Rejonowego, że są one ograniczone z uwagi właśnie na stan zdrowia. Schorzenie na które upadły się powołuje: schizofrenia nie zostało potwierdzone żadnym dokumentem. Niezależnie od kwestii dotyczącej stanu zdrowia Upadłego, to w żaden sposób nie udokumentował on swoich wydatków. Nie ma zatem żadnych możliwości aby stwierdzić, czy jest on w stanie spłacać swoich wierzycieli tylko i wyłącznie w zakresie dotychczas przyjętym w planie spłaty, czy może również w zakresie szerszym. Wynikające z powyższego planu spłaty założenia co do możliwości finansowych Upadłego nie poddają się weryfikacji.

W konsekwencji zaskarżone postanowienie należało uchylić na podstawie art. 35 p.u. w zw. z art. 397 § 2 w zw. z art. 386 § 4 k.p.c.

Sąd I instancji przy ponownym rozpoznawaniu sprawy powinien uzupełnić postępowanie dowodowe, zobowiązując Upadłego do uszczegółowienia wysokości wydatków ponoszonych na siebie i syna. Konieczna jest też weryfikacja stanowiska Upadłego co do jego stanu zdrowia. W tym celu Sąd zobowiąże Upadłego do przedłożenia stosownej dokumentacji lekarskiej, jak też udokumentowania wydatków związanych z utrzymaniem swoim i syna. W razie potrzeby przeprowadzi ponownie dowód z wysłuchania Upadłego. W dalszym toku sprawy Sąd Rejonowy ustali plan spłaty wierzycieli. Dysponując w/w danymi co do rodzaju wydatków i ich wysokości dokona ich weryfikacji w zakresie wskazanym powyżej, tj. celowości, zasadności i niezbędności, a następnie tylko tak zakwalifikowane wydatki zestawia z uzyskiwanymi zarobkami, dokonując wówczas oceny co do zakresu i możliwości dokonywania spłat przez Upadłego, a w konsekwencji zakresu uzyskania zaspokojenia przez wierzycieli.